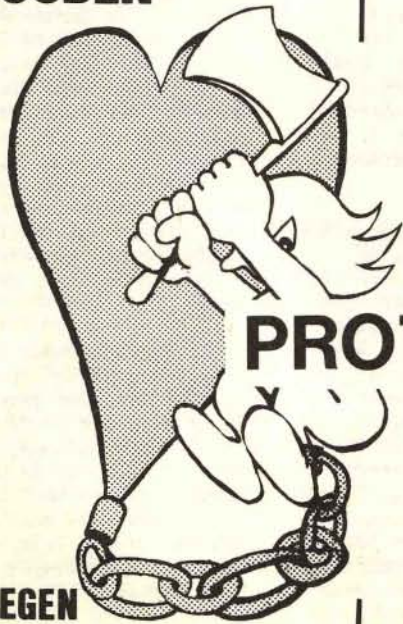

**HOUDEN VAN ≠
ONDERHOUDEN**

**VROUWEN TEGEN
KOSTWINNERSCHAP**

**FNV VROUWEN
ROTTERDAM
ORGANISEREN
OP 11 DECEMBER
PROTEST BIJEENKOMST
TEGEN HET
KOSTWINNERS
BEGINSEL**

ZIE KRANTJE

VROUWEN

KOM IN VERZET

TEGEN HET KOSTWINNERSBEGINSEL

Op alle fronten dreigen vrouwen keihard de dupe van de crisis te worden. Een eigen leven opbouwen is voor vrouwen nu al moeilijk. Maar als we niet oppassen zal dat binnenkort helemaal onmogelijk zijn.

Veel vrouwen zijn hun baan al kwijtgeraakt. En als de bezuinigingen in de gezondheidszorg, de gezinsverzorging of het onderwijs doorgaan, zullen nog eens tienduizenden vrouwen zich bij het leger der werklozen kunnen scharen. Ook de automatisering bij de banken en de reorganisaties bij grootwinkelbedrijven zal veel vrouwen hun baan kosten. Schoolverlaatsters komen amper aan de bak. Vrouwen boven veertig jaar of van een andere nationaliteit maken bij een sollicitatie vaak geen schijn van kans. Gehuwde vrouwen met een baan worden onder druk gezet om plaats te maken voor een kostwinner.

Vrouwen moeten terug naar huis, want twee banen in één huishouden is onrechtvaardig. Zeggen ze.

Maar er wordt niet bij verteld:

- hoe je rond moet komen van één inkomen, in een land waar de lonen dalen en de prijzen de pan uit vliegen;

- hoe het voelt om geen eigen geld meer te hebben en volledig afhankelijk te zijn van het inkomen van je man.

In de jaren dertig wilden ze het gehuwde vrouwen bij de wet verbieden om buitenshuis te gaan werken.

Tegenwoordig gebeurt het iets subtieler. Nu wordt het kostwinnersbeginsel, m.n. in de sociale zekerheid, verder uitgebouwd.

De hoge heren willen met dit principe bevorderen dat er slechts één verdiener is per gezin of leefeenheid die de kost voor de anderen verdient. Dat wil zeggen, dat niet-kostwinners -over het algemeen vrou-

vervolg p. 2

FNV VROUWEN

ROTTERDAM

ORGANISEREN OP 11 december 1982

AKTIE-PROTEST- BIJEENKOMST

**PLAATS: ABVA-KABO KANTOOR
Heemraadsingel 196 Rotterdam**

TIJD: van half elf tot half vijf

WAT GAAN WE DOEN

- informatie over de huidige toestand en de regeringsplannen.
- discussie met Karin Adelmund en Herman Bode over FNV-standpunten.
- plannen maken over acties in Rotterdam en omgeving.
- optreden van de KRIMPVRIJE VROUWEN uit Gouda.
- informatiestands
- KINDEROPVANG AANWEZIG
- BROOD MEENEMEN

ONDERSTEUNENDE ORGANISATIES:

BLIJF VAN MIJN LIJF	ROOIE VROUWEN
VERENIGING VOS	NVB
PSP.VROUWEN	IKB
CPN.VROUWEN	REBEL
PPR.VROUWEN	GML/RODE MORGEN

Door de economische crisis ziet de regering zich "gedwongen" allerlei bezuinigingen door te voeren. De bezuinigingen treffen velen, maar het zijn vooral de vrouwen, die de zwaarste klappen krijgen en dat, terwijl de positie van de vrouw al zo slecht is. Het motto luidt: "De vrouw terug in het gezin". Zo'n politiek druist in tegen het recht van de vrouw op een zelfstandig bestaan en tegen de richtlijnen die de E.G. onder druk van vrouwen heeft opgesteld. Richtlijnen, die bedoeld zijn om de huidige, onrechtvaardige situatie te verbeteren. De eerste E.G.-richtlijn gaat over de gelijke beloning van mannen en vrouwen. De tweede over de gelijke behandeling bij andere arbeidsvoorwaarden. De derde over gelijke behandeling in de sociale verzekeringswetgeving. Sinds '75 kennen we in Nederland DE WET GELIJK LOON (1e richtlijn). Dit houdt in, dat mannen en vrouwen evenveel moeten verdienen voor hetzelfde of vergelijkbaar werk. Uit een onderzoek is echter gebleken, dat er nog steeds grote verschillen bestaan tussen "vrouwen-" en "mannenwerk" en de betaling ervan. De beloningssystemen gaan er nog steeds van uit, dat werk verricht door vrouwen aansluit bij vaardigheden, meegekregen van huis uit; ongeschoold, dus laag betaald. De werkgever kan bij overtreding van de wet niet gestraft worden, het is dus geen wonder dat het gebeurt. Dit laatste geldt ook voor DE WET GELIJKE BEHANDELING uit 1980 (n.a.v. de 2e richtlijn uit 1976), gericht tegen discriminatie bij advertenties en sollicitaties, promoties, leiding en ontslag. Er bestaat geen garantie dat deze wet wordt nageleefd. Een wet alleen is blijkbaar niet genoeg om gelijke rechten voor de vrouw te realiseren, we zullen er voor moeten knokken. De 3e E.G.-richtlijn dateert van '78 en verplicht de bij de E.G. aangesloten landen om vóór '85 alle discriminerende bepalingen te schrappen uit wettelijke regelingen "voor inkomensderving in geval van ziekte, invaliditeit, ouderdom, arbeidsongevallen, beroepsziekten en werkloosheid". Hieruit volgt o.a. dat bij

recht op 'n uitkering en bij de hoogte van de uitkering, niet verwezen mag worden naar "de echtelijke staat of de gezinssituatie". Eerst was de lijn van de regering, dat het aanpassen aan de richtlijn geen geld mocht kosten (budgetair neutraal). Door de op stapel staande bezuinigingen wordt nu gesteld, dat de wijzigingsvoorstellen geld moeten opleveren, zonder dat ze al te veel in strijd zijn met de gelijke behandeling van vrouwen. Met als oplossing dat er niet meer gepraat wordt over kostwinnaars, maar over meestverdieners en alleenverdieners (meestal mannen).

Mathilde Wibaut, 1932.

"Omdat men van het huwelijk alleen de materiële betekenis ziet, staart men zich blind op het zogenaamde dubbel inkomen dat verdiend wordt, als de vrouw eigen inkomsten zou verwerven. Let wel dat er alleen van dubbel inkomen wordt gesproken, als de vrouw meeverdiend. Als een man naast het inkomen uit zijn beroep nog andere inkomsten heeft, dan spreekt men niet van een dubbel inkomen. Het kan zijn dat in één gezin door een man een drievoudig inkomen wordt verdiend. Wat is een gezinsinkomen in onze maatschappij, waarin absoluut regeleloosheid heerst bij de verdeling van het inkomen? Trouwens, het komt ook dikwijls voor dat het totaal van de gezinsinkomsten, als man en vrouw beiden verdienen, niet groter is dan één inkomen dat in de behoefte van een gezin voorziet."

DE SITUATIE MOMENTEEL

De sociale zekerheidswetgeving bestaat uit 3 groepen:

a) werknemers-verzekeringen (WW, WAO, ZW, ZFW) Alle werknemers betalen premie en hebben recht op een uitkering in geval van werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of ziekte. De ongelijke behandeling van de

vrouw blijkt in de uitvoering. Zo gaat de minimumdagloonbepaling alleen op voor de gehuwde man of ongehuwde personen boven de 35 jaar. (WW plus aanvulling van de uitkering tot minimumloon). Steeds vaker wordt vrouwen de WAO-uitkering afgepakt, omdat ze wel "hun" huishouden zouden doen! Verder zijn er groepen niet verzekerd; huishoudelijk personeel dat minder dan 3 dagen bij dezelfde werkgever werkt en thuiswerk(st)ers die minder dan 40% van het minimumloon verdienen, voor het grootste gedeelte vrouwen.

b) volksverzekeringen (AAW, AKW, AOW, AWBZ, AWW) "De premie wordt betaald door iedere ingezetene, hieronder valt iedere gehuwde man en iedere ongehuwde". GEHUWDE VROUWEN BEHOREN DUS NIET TOT DE INGEZETENEN. Een buitenshuis werkende, gehuwde vrouw betaalt wel premie, maar heeft zelf nooit recht op een uitkering. Uitgangspunt van de volksverzekering

is het gezin. De man die de kost "wint" en die de kost "bereidt". Juist deze verzekeringen zouden zeker moeten veranderen, dat gebeurt ook, ze worden nog erger.

c) sociale voorzieningen (WWV, ABW, RWW, BKR) Iedereen heeft recht op de sociale voorzieningen en niemand betaalt er premie voor. Ze worden betaald uit de belastingen. Men gaat voor de meeste uitkeringen uit van de economische eenheid. De hoogte is nu nog gekoppeld aan het minimumloon. Voor vrouwen houdt het vaak in dat ze geen uitkering krijgen. Bij de WWV krijgen vrouwen alleen een uitkering als ze kostwinner of medekostwinner is. Zijn ze dit niet dan vervalt na een half jaar WW, iedere uitkering en verdwijnt ze tevens uit de werkloosheids-statistiek. Er zijn vele voorbeelden uit de praktijk, die de diskriminatie van de in de sociale wetgeving laten zien.

Volgens de 3e E.G.-richtlijn zou dit positief moeten veranderen. De regeringsplannen wijzen op iets anders. Men wil de regels over de hele linie strakker maken. O.a. gaat de aanvulling van het minimumloon bij elke uitkering alleen nog gelden voor gehuwde kostwinner of ongehuwden met kinderen onder achttien. De grens van 35 jaar gaat vervallen. Verder mogen gezinsleden niet meer dan 25% van het minimumloon bijverdienen. Hierdoor gaat de koppeling van de uitkeringen met het minimumloon verloren.

En dit onder het mom dat dubbele inkomens onrechtvaardig zijn. Maar hoe staat het met de inkomens in Nederland? In 1979 is er een rapport uitgekomen getiteld: 'Inkomen en rondkomen' van het Sociaal Cultureel Planbureau. Eënderde van alle huishoudens in Nederland (1.700.000 ongeveer) heeft een inkomen op of net onder het minimumloon (f1800,- bruto of f1380,- netto). 8% daarvan, 400.000 heeft een inkomen onder de minimumgrens. 60% heeft een uitkering of pensioen. Meer dan de helft van de werkende gehuwde vrouwen heeft een man, die net boven of onder het minimumloon verdient.

Werkloosheidscijfers maart '82

mannen	331.800 (1 op de 9)
vrouwen	150.200 (1 op de 7)

Hierbij moet nog worden aangetekend dat veel werkende vrouwen deeltijdwerk verrichten en dat veel vrouwen zonder werk niet als werkloos geregistreerd staan.

Zowel mannen als vrouwen in deze groep zijn veelal ongeschoold. Het risico om werkloos te worden is voor laaggeschoolden het grootst (noodlijdende industrieën, slecht betaald, onzekere rechtspositie) M.a.w. de gezinnen met "dubbele" inkomens (of dat nou een uitkering of een loon is) zijn juist de gezinnen met minimum-inkomens. Inleveren van deze groep voor de "echte minima", zoals de regering wil, brengt Nederland dichter bij de

Wij vinden dat iedereen recht heeft op een inkomen waar je zelfstandig van kan leven. Wij willen niet uitgespeeld worden tegen andere "zwakke" groepen in de maatschappij, maar gezamenlijk vechten voor het recht op werk en het recht op inkomen voor iedereen. Wij vinden dat er met de hele vrouwenbeweging en arbeidersbeweging voor deze rechtvaardige eisen geknokt moet worden.

Vooraf vanuit de vrouwenorganisaties begint het verzet tegen verdere doorvoering van kostwinnersbegrippen op

HOE MOET HET MET ONS GAAN ALS ZE ONS GAAN ONTSLAAN

JA, WE MOETEN WEER TERUG NAAR HUIS ACHTER DE WASMACHINE EN HET FORNUIS

DIT IS TOCH AL TE DOL SLAAN ZE IN DEN HAAG SOMS OP HOL?

JA, DIT IS TE BETREKKEN MAAR WE LATEN HET BESLIST NIET GEBEUREN

DUS VROUWEN IN HEEL HET LAND VAN WERKENDEN TOT IN DE BIJSTAND

SLUIT JE ALLEN BIJ ONS AAN OM ER OP 11 DECEMBER TEGEN AAN TE GAAN

LAAT JE NIET MEER VLOEREN WE GAAN MET Z'N ALLEN AKTIE VOEREN.

armoedegrens en betekent bezuinigingen over de ruggen van de laagstbetaalden. En zelfs de "echte minima" worden bedreigd door de maatregelen.

Wat willen wij?

Ten eerste moeten de plannen uitgaan van het principe:

1. Iedereen heeft recht op een inkomen, dus ook recht op een uitkering.
2. Iedereen heeft recht op betaald werk.

Ten tweede moet de vrouw economies zelfstandig worden en moet ze beschouwd worden als een zelfstandig individu. Er zijn al verschillende alternatieven aangedragen. Arbeidstijdverkortung, basisinkomen enzovoort.

Het is duidelijk dat er een complete verandering moet plaatsvinden, zolang men er echter van uit gaat, dat het onmogelijk is, dan is het ook niet haalbaar en blijven de ondernemers en de regering doorgaan met de huidige afbraakpolitiek.

WW: werkloosheidswet
WAO: Wet op de arbeidsongeschiktheid
ZW: ziekwet
ZFW: ziekenfondswet
AAW: Algemene Arbeidsongeschiktheids-wet
AKW: Algemene Kinderbijslag-wet
AOW: Algemene Ouderdomswet
AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWW: Algemene Weduwen- en Wezenwet
WWV: Wet werkloosheidsvoorziening
ABW: 'de bijstand'
RWW: Rijksgroepenregeling Werkeloze Werknemers
BKR: Beeldende Kunstenaars Regeling

gang te komen. Landelijk hebben zo'n dertig vrouwen-organisaties daartoe hun krachten gebundeld in h. komitee "Vrouwen voor economische zelfstandigheid". In verschillende steden wordt actie gevoerd tegen kostwinnersplannen van de regering en voor 12 maart 1983 wordt een landelijke aktiedag voorbereid. Willen we tegenhouden dat de niet-kostwinner de verliezer wordt, dan zullen we ons keihard en massaal moeten verzetten tegen elke verdere doorvoering van kostwinnersbegrippen.

VERVOLG VAN P.1

wen- geen recht meer hebben op een eigen inkomen. Dit zou betekenen dat (gehuwde of samenwonende) vrouwen bij ontslag of arbeidsongeschiktheid hun recht op een WW- of WAO uitkering kwijtraan. Hoewel vrouwen net zo goed hun premies daarvoor hebben betaald als mannen. Tegelijkertijd worden voorzieningen wegbezuinigd die voor veel vrouwen voorwaarde zijn om buitenshuis te kunnen werken. Want wie vangt je kinderen op als de kresj sluit? Wie zorgt er voor een zieke huisgenoot, buurvrouw

of ouder als de gezinsverzorging afgebroken wordt? Wie mag als vrijwilligster leesmoeder worden als de klassen nog groter worden? Juist! Vrouwen.

Toen het goed ging met de economie en er veel vraag was naar arbeidskrachten, werden vrouwen de bedrijven ingelokt. Kinderopvang op het werk werd geregeld en tussen de middag verscheen de melkman aan de poort. Nu is het weer crisis en net als in de jaren dertig worden vrou-

wen weer terug naar huis geschopt en volledig afhankelijk gemaakt van het inkomen van hun man. Bezuinigen op vrouwenrechten is de hoeksteen van de krisispolitiek van regering en werkgevers. Het enige recht wat zij voor vrouwen overlaten, lijkt het aanrecht te zijn.

Helaas is dit niet alleen de politiek van regering en werkgevers. Ook in eigen kring, binnen sommige bonden en linkse partijen horen we verontruste geluiden over vrouwenrechten. Horen we re-

deneringen dat kostwinners meer rechten zouden moeten hebben dan niet-kostwinners. Ook vanuit die hoek wordt vrouwen voor de voeten geworpen dat er -wat betreft de sociale zekerheid- gekozen moet worden:
- of iedereen gelijke rechten geven op een uitkering maar dan alle uitkeringen drasties omlaag
- of mensen een uitkering geven afhankelijk van met wie ze samen wonen; afhankelijk van het feit of ze kostwinner zijn of niet. Wij vinden dat een keuze tussen de pest en de cholera.

GESPREK MET TWEË AKTIEVE FNV-VROUWEN

Lenie: lid van Druk & Papier FNV
getrouwd, 2 kleine kinderen
zij en haar man zijn beide
werkeloos.

'Tine': lid van de Vrouwenbond FNV
getrouwd, 1 zoon, man en
zoon werken full-time,
zij werkt 3 uur in de week
als alfa-hulp

Tine:
Het is goed, dat er strijd gevoerd
wordt tegen het kostwinnersbegin-
sel en voor economische zelfstandigheid
voor vrouwen. M'n man verdient "ge-
noeg", maar hij zegt: "Ik werk, dus
het is mijn geld." Ik krijg f160,-
huishoudgeld in de week en daar moet
ik maar mee zien rond te komen. Ik
heb er verder niets mee te maken hoe
het geld wordt besteed.

Lenie:
Bij ons is dat anders. We bespreken
alles. Dat gaat goed. Maar er is zo
weinig....Mijn man is elektricien en
nu twee jaar werkeloos. Hij kreeg
eerst WW en daarna WWV. Ik heb tot
voor kort in een drukkerij gewerkt,
als "bindster", full-time - het was
vervelend, geestdodend werk, lopende
band-werk. Ik was iedere avond chag-
rijnig, als ik thuis kwam..ondanks

het feit dat ik weinig in het huis-
houden behoefde te doen. Maar we heb-
ben het geld nodig en waarom zou ik
niet werken.

Nu zit mijn man in de bijstand, hij
is kostwinner. Ik zat op het minimum-
loon. Mijn loon wordt van dat van
mijn man afgetrokken, zodat we nog
steeds het bedrag van de bijstand
overhouden. (Het maakt in dit geval
trouwens niet uit wie er kostwinner
is, in beide gevallen houden we het-
zelfde over.)

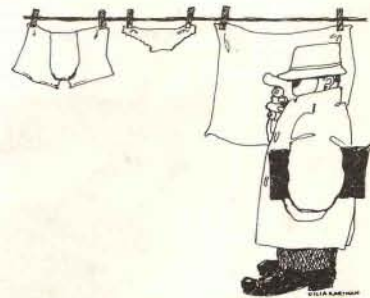
Dan vraag je je af: waar ben je ei-
genlijk mee bezig? Ik werkte, omdat
we het geld goed kunnen gebruiken
en omdat het onzin is om niet te
werken als je de mogelijkheid hebt.
Dat is voor vrouw en man gelijk,
je moet voor jezelf kunnen zorgen.
Maar ik ga geen vrijwilligerswerk
doen, dat zo weinig nut heeft!
Dan zoek ik wel wat anders, waar ik
lol in heb.

Het is nu op een houtje bijten, of
ik nu wel werk of niet...

Tine:
Mijn man zegt: "Getrouwde vrouwen
mogen niet werken - die pikken het
werk in van jongeren en kostwinners."
Maar dat is onzin. Ik moet er zelf
bij werken, omdat ik niet rondkom
van het huishoudgeld. Ik moet toch
ook kleren kopen, de gesprekskosten
voor de telefoon betalen en soms
heb je nog wel iets anders nodig
dan eten en drinken. Daarom werk ik
drie uur in de week. Ik weet ook he-
lemaal niet wat er met de rest van
het geld gebeurt...
Ik vind het onrechtvaardig, zoals het
in elkaar zit. Een vrouw heeft geen
enkel recht op een eigen inkomen,

als ze geen mogelijkheden heeft om
te werken, bijvoorbeeld, omdat er
geen kinderopvang is, of omdat ze
geen werk kan vinden, of omdat ze
een man heeft, die in de bijstand
zit etc,etc, etc.
Een vrouw zou economies zelfstandig
moeten zijn. Daar moeten we strijd
voor voeren.

Lenie:
Het is onzin, dat de man de vrouw
onderhoudt of omgekeerd. Je moet
met elkaar uit kunnen maken hoe je
dat regelt, hoe de kinderen worden
opgevangen (als er nauwelijks kre-
ches zijn), hoe het huishouden reilt
en zeilt. Dat gebeurt bij ons ook
wel, maar wat mij razend maakt, is,
dat je als vrouw, niet eens geld kan
verdienen als je man in de bijstand
is, of dat je als vrouw nauwelijks
een uitkering krijgt (een half jaar
WW, nog niet eens het minimumloon),
wanneer je getrouwd bent. Je wordt
niet beschouwd als een individu.
Je hebt zo ook geen mogelijkheden om
je lage inkomen te ontworstelen -
ook als je wil werken.
Vrouwen hebben recht op werk en inko-
men, DAAROM VOEREN WE STRIJD.

De FNV-vrouwengroep in Rotterdam is een
overleg tussen vrouwengroepen van de ver-
schillende bonden. Hier doen aan mee:
vrouwen van de ABVA-KABO, Industriebond,
Dienstenbond, ABOP, Vervoersbond, Druk en
Papier, Horecabond en vrouwen van de
Vrouwenbond FNV en de jongerenorganisatie
van de FNV. Samen staan we sterker om on-
ze vrouwenrechten te verdedigen. Vrouwen
sluit je bij ons aan: wordt lid en doe mee
met de vrouwengroepen in de bond.

Kontakadressen FNV-vrouwen Rotterdam:

Varda en Halinka Augustin
Janne bouwensstraat 24b Rotterdam
tel. 010-324158

Alie Kuiper
Aelbrechtskolk 21c Rotterdam
tel. 010-767578(thuis) of tussen 12.00 en
13.00 uur: 010-115358(werk)

☐ Ik wordt lid van een FNV bond
☐ Ik wil informatie over de FNV en het
vrouwenwerk van de bonden

Naam en voorletters: _____ m/v

Adres: _____

Postcode/Woonplaats: _____/_____

Geboortedatum: _____ Tel.nr: _____

Beroep: _____ Nationaliteit: _____

Deze bon kan ongefrankeerd opgestuurd
worden naar: FNV- Antwoordnummer 1600-
Rotterdam